

בעלון זה נעסוק בתוכן שיעור מס' 637 במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מ"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל השיעור נמסר ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בכל יום ב' בשעה 19:00. השיעור מועבר גם בזום, מספר הפגישה: 977999777, סיסמת כניסה: 777.

עלון מס' 523 שנה י"א זכות העלון לע"נ רבי חיים בן עטר זצ"ל - 'אור החיים' [ט"ו תמוז] ד' תמוז תשפ"א

999 ה'תשפ"א

הפסק דבר ה'תשפ"א

בפעם אחרת, שמע מהם על מגיפה שעומדת לפרוץ, והיא תכלה את כל הצאן והבקר. שוב מיהר לשחוט את כל הפרות והכבשים מבעוד מועד, ולמכור את בשרם במחיר גבוה, וכך הציל את כספו. בפעם אחרת שמע עורב המבשר שביתו עומד להתמוטט, ושוב מיהר למוכרו בטרם יתרחש האסון - מסכן היה הקונה, באשר לא הספיק לגור בבית זה זמן רב, עד אשר התמוטט... והאיש, בגאוותו, חשב בליבו: "את כל זה רצה שלמה המלך למנוע ממני... הלא בכך שלמדתי את שיחת החיות והעופות הצלתי את כל כספי, ומכרתי את כל רכושי בעוד מועד ברווחים עצומים!" והנה יום אחד הוא שומע את העורב, והפעם התריע על מותו הקרוב של האיש. פחד נוראי אחזו, מיהר ונסע אל שלמה המלך, לשאול בעצתו. נענה שלמה המלך ואמר לו: "הן אמרתי לך שידיעת שיחת העופות תזיק לך, ועוד תתחרט על כך שלמדת אותה! ידיעה זו גרמה לך להתגאות, והקב"ה רצה להשפיל אותך! והנה דרכו של הקב"ה שאינו פוגע בנפשות תחילה. הוא ניסה לבדוק אותך בתרנגולים. ציפה שתבין את הרמז, תשוב בתשובה ותתחיל להתנהג בענווה. משראה שלא הבנת את הרמז, ניסה שוב ושוב "להסביר" לך דרך פגיעה אחרת בממונך. הוא ציפה שאולי, סוף כל סוף, תפשפש במעשיך ותלמד מתוך האירועים שהתגלגלו לפתחך, שהוא - הקב"ה - מדבר אליך! רוצה ממך משהו... אבל אתה, התנהגת בדיק הפוך! השתמשת בהבנה שניתנה לך כדי להוסיף ולהתגאות, ולומר שבזכות ידיעותיך המיוחדת הצלת את ממונך, הרווחת, התעצמת... לא נותר לקב"ה אלא לפגוע בנפשות!" והנה, על פרה אדומה אמר שלמה המלך ע"ה בהתייחסו אליה (קהלת ז, כג): "כָּל זֶה נִסִּיתִי בַחֲכָמָה אֲמַרְתִּי אֲחַפְּקָהּ וְהִיא רְחוּקָה מִמֶּנִּי". ובדרך רמז אמרו: "והיא רחוקה" - בגימטריה "פרה אדומה" = 341. ועל כך אמר הקב"ה (תנחומא חקת ג'): חֲקָה חֲקַקְתִּי, גָּזַרְהָ גָזַרְתִּי, וְאֵין אֲתָה רִשְׁאֵי לְעֵבֵר עַל גְּזַרְתִּי. דהיינו, לך - משה אני מגלה טעמה ולאחרים היא חוקה.

אלה תפ

חֲקַת - תּוֹכֵן עֲנִינֵי הַפְּרִשָּׁה

- א. מצות "פרה אדומה" - אופן עשית 'מי חטאת', סדר טהרת אדם שנטמא בטומאת מת דיני המת וטומאת מת (שמיטמא אדם, כלים ואהל המת) (ט).
- ב. עם ישראל מגיע למדבר צין. מיתת מרים, נסיון מי מריבה - הוצאת מים מן הסלע, ועונשם של משה ואהרן שלא להיכנס לארץ ישראל (כ, א-יג).
- ג. משה מבקש מאדום לעבור דרך ארצו (שולח מלאכים), ומלך אדום סירב, ובני ישראל הלכו מסביב לאדום (כ, יד-כא).
- ד. פטירת אהרן בהר ההר, ויבכו בני" את אהרן 30 יום (כ, כב-כט).
- ה. חֲרָמָה - מלך ערד נלחם בישראל, ישראל התפללו ונדרו שיתנו את השלל לה', וה' נתן אותם בידי ישראל (כא, א-ג).
- ו. וַיִּסְעוּ מֵהַר הָהָר - תלונות בני ישראל על הלחם והמים, ה' שולח בעם נחשים, משה נושא תפילה לה'. וציווי ה' לעשות נחש נחֲשֵׁת, ומי שהביט בו נרפא (כא, ד-ט).
- ז. מסעי בני ישראל והנס בנחלי ארנון (כא, י-יז).
- ח. "אֲזַיִשִׁיר יִשְׂרָאֵל" - שירת הבאר (כא, יז-כ).
- ט. ה' נותן את סיחון מלך האמורי ואת עוג מלך הבשן, בידי עם ישראל (כא, כא-לה).
- י. בני ישראל חונים בְּעַרְבוֹת מוֹאָב מֵעֵבֵר לְיַרְדֵּן וַיְרַחוּ.

פּוֹתַחַת הַפְּרִשָּׁה בַּמְצוּוֹת פְּרָה אֲדוּמָה וְאוֹמֵרְתָּ: "זֹאת חֲקַת הַתּוֹרָה", מְצוּוֹת פְּרָה אֲדוּמָה הִיא חוֹק - כְּלוֹמֵר מְצוּוֹה שְׁלֹא נִתְּגַלָּה בַּהּ הַטַּעַם אֲלֵא לְמֹשֶׁה רַבִּינוּ ע"ה וְאֵהָרֵן הַכֹּהֵן כֹּפֵי שְׂאוֹמֵר ה'אֹר הַחַיִּים הַקְּדוֹשׁ (ט"ו תמוז - יום ההילולא). חז"ל (במדבר קהלת רבה ז, ד) אמרו, שאפילו שלמה המלך, לא ידע את סוד 'פרה אדומה'. הכתוב מעיד עליו (מלכים א' ה, א): "וַיַּחְפְּסֵם מִכָּל הָאָדָם", והיה בקי בכל מיני חכמה - גם הוא לא השיג את סודה של פרה אדומה. והנה ביחס לחכמת שלמה הכתוב אומר (שם י): "וַתִּרְבַּב חֲכָמַת שְׁלֹמֹה מִחֲכָמַת כָּל בְּנֵי קָדָם וּמְכַל חֲכָמַת מִצְרַיִם". שלמה המלך היה בקי בכל חכמה שבעולם, והיה יודע אף שיחת חיות ועופות ודקלים. הוא יכול היה להתבונן, כהרף עין, על נמלה - או כל חיה אחרת - ולדעת מיד את הנהגותיה והליכותיה, ולומר (משלי ו, ז): "אֲשֶׁר אֵין לָהּ קֶצֶין שֹׁטֵר וּמִשְׁלָל". על ריבוי חכמתו של שלמה מספר המדרש (במדבר רבה יט, ג): "כשביקש שלמה לבנות את בית המקדש, שלח אצל פרעה נכה, אמר לו: 'שלח לי אומנים בשכרן, שאני מבקש לבנות בית המקדש'. מה עשה פרעה? כנס כל אצטרולוגין שלו. צפו וראו בני אדם שעתידים למות באותה שנה, וישלחם לו. כשהגיעו אצל שלמה צפה ברוח הקודש שעתידים הם למות באותה שנה! נתן להם תכריכיהם וישלחם אצלו חזרה, וכתב לו: 'לא היה לך תכריכים לקבור את מְתֵיךָ? הרי לך הם ותכריכיהם'". ה' נתן את החכמה לשלמה, וכשה' נותן לאדם את החכמה - הוא יכול להשיג ולדעת הכל מכל דבר וברגע אחד. חז"ל מוסיפים ומספרים, שהיה אדם אחד שעבד אצל שלמה המלך. בכל פעם ששלמה רצה לשלם לו את משכורתו החודשית, העדיף הלה לחסוך את הכסף אצל שלמה, ולקבל את כל שכרו במרוכז בסוף שנות עבודתו. לאחר שבע שנים, כשסיים לעבוד אצל שלמה, ביקש שבמקום לקבל את הכסף המגיע לו עבור שבע שנות העבודה, ילמדו שלמה את שיחת העופות. שלמה ניסה לשכנעו שלטובתו, כדאי לו לוותר על הרעיון הזה, וכי עוד יתחרט אם יידע את השפה הזאת, אך הלה נשאר איתן בדעתו. העמידו שלמה ליד כמה עופות ולימדו להבין את צפצופיהם והבעות פניהם, והלה שב לעירו, שמח וטוב לב. 'מי ידמה לו ומי ישווה לו... אין עשיר ממנו בעולם! כששאלוהו בני עירו מה הביא עימו באמתחתו לאחר שבע שנות עבודה, גילה להם שהוא האדם היחיד בעולם, חוץ משלמה המלך, המבין שיחתם של עופות. כהוכחה "פירש" להם על קרקורו של תרנגול, המייתה של יונה - וכאשר פירש כן היה. דא עקא, וּבְנִגְאוֹתוֹ שְׁחָקִים" (דברים לג, כו), הוא החל להתגאות על הבריות. אנשים החלו נוהרים לפתחו ולהוזיל מכספם כדי שיגלה להם שיחתם של החיות והעופות. במקום להישאר עניו ושפל ברך, הוא החל להתגאות, וְכִגְבָה שָׁמַיִם מֵאָרֶץ כִּן גָּבְהוּ דַרְכּוֹ מִדְּרָכֵי הַבְּרִיּוֹת... בכסף הרב שקיבל מאנשים - שהגיעו אליו מכל קצוות תבל - הפך לעשיר מופלג ורכש לעצמו בית מפואר, לולים, רפתות ועוד. יום אחד הוא שמע תרנגול מקרקר. התרנגול בישר על מגיפה העומדת לבוא, שתגרום לכל התרנגולים למות. והוא, שהבין את השיחה, מיהר למכור את כל הלולים שברשותו בסכום גבוה, וכעבור זמן קצר אכן פרצה מגיפה וכל התרנגולים מתו.

האם הטיפה הראשונה, הצליחה לעשות משהו לסלע? היא לא הזיזה לסלע במאומה, פשוט אין לה משמעות! ומאחר והטיפה הראשונה לא הצליחה לעשות כלום, אז עכשיו כשבאה הטיפה השנייה, יש לה דין של טיפה ראשונה. ומאחר וגם הטיפה השנייה לא הצליחה לעשות כלום, אז גם לטיפה השלישית שתבוא עכשיו, גם לה דין של טיפה ראשונה! אז אם לכל הטיפות יש דין של טיפה ראשונה, איך נהיה חור?! מוכרח שהטיפה הראשונה עשתה משהו. אני לא רואה כלום, וזה אפילו לא נמדד במיקרוסקופ... אבל היה כאן משהו, זה ודאי! היום בחורים אומרים: קשה לי בלימוד... לא הולך לי! אומר להם ר' עקיבא: אין דבר כזה לא הולך!!! גם אם אתה חושב שכל היום שלך בישיבה מבוזבז, ושאתה לא עושה כלום, דע לך שזה משפיע עליך... משהו פה פועל! נכון, זה אמנם הולך לאט, זה אפילו לא נקרא זוחל... אבל זה זז. אל תחכה שזה ישפיע... אתה תעמול בתורה, ובסוף זה יגיע! אבל יש כאן עומק עוד יותר גדול מזה... כמה טיפות עשו חור באבן של ר' עקיבא? מאה אלף? שלוש מאות אלף? בואו נגיד אפילו מיליון... כמה טיפות יש בדלי מים מלא? נגיד חצי מיליון. אז בשני דליים של מים, יש לנו מיליון טיפות! ניקח את שני הדליים ותשפוך אותם על הסלע... מיליון טיפות! זה יעשה בסלע חור? זה בקושי ינקה את האבק שיש עליו... למה? כי זו לא הכמות זו העקביות או ההתמדה! אומר ר' עקיבא: אתה חושב שלהספיק הרבה בזמן מועט זה סוד ההצלחה בחיים? ממש לא! כל סוד ההצלחה, זה להתמיד ולהיות עקבי. וזה בכלל לא משנה מה הכמות, זה יכול להיות דף ליום, וזו יכולה להיות שורה של גמרא ביום. אם תתמיד - תצליח! זה הרב אלישיב, זה הרב עובדיה... זו ההצלחה - התמדה!

עד כמה ריכוז יכול להיות בלימוד התורה

כתב בספר 'עבד המלך' (דף ט') שבנוסף לעוון ביטול תורה יש עוד מצוה ללמוד באימה ויראה, ושיהיה כולו מרוכז ושקוע כולו בלימוד, בלי שימת לב לדברים שמסביבו, כמו סוחר בשעת השוק שהכל עומדים מסביבו לקנות, והוא שקוע כולו במסחרו. ע"ש. ומסופר על ראש הישיבה הגאון רבנו עזרא עטיה זצ"ל, שמרוב ריכוזו בלימוד גם בלכתו בדרך היה עדיין אחוז שרעפים בלימוד הסוגיות, והיה צועד ברחוב גם בעת הגשמים העזים, ולא שם לבו לכך שיכל ללכת בצדי הדרכים תחת הגגות שהיו בעיר העתיקה בצדי הדרך. ואירע פעם שמרוב ריכוזו הלך בטעות לכיוון הכפר העוין סילוואן, וברגע האחרון ראהו אחד ממכריו והחזיר אותו לכיוון ביתו. וכמה פעמים ראוהו שהולך לביתו ועובר את הבית וממשיך לכיוון מעלה, וכאשר שם לב שעבר את ביתו היה חוזר לאחוריו להגיע לביתו, ושוב היה ממשיך ועוקף את ביתו מרוב ריכוזו בתורה. ולכן עצה טובה, שקודם הלימוד יסיים אדם את כל עיסוקיו, ואף ילך לצרכיו בבית הכנסת, כדי שבאמצע הלימוד לא תהיה לו שום הפרעה והפסקה, ויוכל ללמוד בריכוז כדבעי. ומסופר על הגאון החזו"א, שפעם אחת נכנסו אליו כמה נערים, ומכח ריכוזו האדיר לא שם לב לכך, עד שניגש אליו רב מסויים ואמר לחזו"א שהתלמידים הגיעו, ורק אז הרים עיניו מהספר, ודיבר עמהם ובירכם. ופעם הגיע רב מסויים לחזו"א, ורצה לשאול שאלה מסוימת, אחד ממקורבי הגאון החזו"א, אמר לו שרב פלוני רוצה לשאול את הרב שאלה, הגאון החזו"א הנהן בראשו לאות הסכמה, ולאחר כרגע נכנסו לחדרו של הרב לשאול את השאלה, והיה הרב שקוע בלימודו ולא שם לב בנוכחותם, והיה צריך להפריעו מחדש. ומעשים אלו ראינו כמעט בכל יום אצל מרן אמו"ר על השקיעות בלימוד, באופן מופלא. [ילקוט יוסף - שבועות עמ' כא]

"זאת התורה אדם פי ימות באהל" (יט, יד)

אומרים רבותינו (מסכת ברכות ג:): אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה. נהג ה"חפץ חיים" לספר, כפי ששמע ממנו אחד מתלמידיו, רבי אברהם אבא קוסווסקי, אב"ד ינובה: מעשה באדם שנעשה עשיר גדול, פתח חנויות והצליח מאוד בעסקיו. באחד הימים גמלה בליבו החלטה, שעליו 'לעשות מעשים' גם עבור העולם הבא שלו. "מה יהיה באשר לעסקים?" שאלה אותו אשתו. "לכי לבית הקברות ותדפקי על המצבה שלי", ענה לה. "על מה אתה מדבר?" תהתה "הלא ברוך ה' אתה חי וקיים ונמצא פה!" - נכון, אבל אם הייתי קבור, האם שייך היה שאפתח את העסק? - לא. ומה ברצונך שיהיה כעת? - יש לנו ילדים. ברצוני שהם יכנסו לעסק הזה, ואני מעתה ואילך אעסוק אך ורק בתורה. הילדים הוזעקו, נבהלו לשמע דברי אביהם וביקשו תקופת חפיפה, כדי שיוכלו ללמוד את רזי המקצוע. "לא צריך חפיפה" - סירב אביהם, "גם אין צורך שאעשה חלוקה מסודרת ביניכם. תסתדרו בעצמכם, בדיוק כפי שהייתם עושים אילו הייתי כעת בעולם האמת!" ובאמת, הוא עזב את הכל, בלי שום הודעה מוקדמת, וישב ועסק בתורה יומם ולילה. הוא הספיק לעשות סיום הש"ס ושולחן ערוך! גם קודם לכן זכה לכבוד בשל עושרו הגדול, אולם כעת היו הבריות מכבדות אותו בהיותו תלמיד חכם. ומה היה עם כספו? באו ילדיו ונכנסו לעניינים. בתחילה לא ידעו מאומה אחר כך התייעצו עם אנשים טובים, והחלו להצליח. ברבות הימים, כאשר ראו הבנים כי הערך החשוב ביותר בעיני אביהם הוא התורה הקדושה, באו גם הם בעקבותיו, באומרים: הנה אבינו שידע את כל רזי המסחר והצליח בו, עזבו משום שידע שערכו האמיתי של האדם הוא שיעור גדלותו בתורה! הוסיף הצדיק רבי אברהם אבא קוסווסקי: ה"חפץ חיים" סיפר את הסיפור על אחרים, אבל כך הוא עצמו נהג, הוא פתח חנות מכולת, ואנשים היו באים ועומדים בתור כדי לזכות לקנות במכולת הזו... הוא נהג ביושר מופלג. כשהיה לדוגמא, אחד הלקוחות קונה דג מלוח, ושוכח לקחתו הביתה, היה ה"חפץ חיים" מחזר על כל בתי ראדיון, מוצא את השוכח ומביא לו את הדג, כדי שלא להיכשל חלילה בגזל. לא לחינם התרבו שם הקונים. אשתו היתה עובדת בחנות, וה"חפץ חיים" היה עוזר לה עם החשבונות. עד שיום אחד החליט שאינו יכול לעשות זאת, ואמר לה שתחשוב כאילו אינו בעולם הזה כבר. מה היתה עושה במקרה כזה? וכי היתה באה לבית הקברות כדי לשאול אותו על החשבונות?!... מה שביכולתה לעשות - תעשה בעצמה, ואם אינה מסוגלת להסתדר, הם יסגרו את החנות. בסופו של דבר החנות נסגרה, והוא ישב וכתב את ספריו יומם ולילה. פרנסתו היתה מן הפרוטות שהרוויח מהם. זאת הכוונה בפסוק שלפנינו; "זאת התורה אדם פי ימות באהל". כאשר יחשוב אדם שהוא נמצא בבית הקברות, הוא יוכל לזנוח את כל ענייני העולם הזה, לשבת ולעסוק בתורה.

האם כל אחד מסוגל ללמוד תורה?

רבי עקיבא היה עם הארץ. הרבנית אשתו רחל רצתה שהוא ילמד תורה, אבל הוא הלך לנסות וראה שזה פשוט לא הולך... הוא לא מצליח! הוא יצא החוצה, וראה מים שמטפטפים על אבן... ועושים חור. דרש קל וחומר בעצמו. אם מים שמטפטפים עוד טיפה ועוד טיפה, מצליחים לנקב את הסלע, אז גם אם אני אלמד עוד יום ועוד יום, בסוף דברי התורה יחדרו לי ללב! כך נהיה רבי עקיבא! אומר רבי ישראל סלנטר: רבי עקיבא ראה שעל הסלע מטפטפות טיפות טיפות אחת אחרי השניה.

”וְהַמֶּת שָׁם...” (כ, א) – איתות מאמא – סיפור

את המעשה המדהים הבא סיפר הרה"ג משה קליגר שליט"א מהעיר 'ביתר עלית': "לפני כשלושה שבועות, בשבת קודש פרשת בהעלותך התש"פ, התבשרנו בבשורה כואבת וקשה. אמנו היקרה, אלה - השיבה את נשמתה ליצורה, כשההלוויה התקיימה במוצאי שבת. ביום ראשון, עם תחילת השבעה, עליתי לנוח את מנוחת הצהריים, ואז כשהתעוררתי מהמנוחה, חיכתה לי הפתעה לא נעימה. התעוררתי עם כאבי שיניים איומים ונוראים. אין לי אפשרות לתאר את הכאב העז שפקד אותי, עד כדי שהרגשתי כי ראשי עומד 'להתפוצץ'. רק שתבינו, כי לפני כן לא היה לי שום כאבי שיניים, ודבר זה היה לחידה ולפלא בעיניי. ואז, בעודי נאנק מכאבים קשים, נזכרתי כי בזמן שנחתי על מיטתי, אמי התגלתה אלי ואמרה לי במילים הללו ממש: **"משה, איך אתה הולך לישון רגוע, ולי יש חוב אצל רופא השיניים!"**

נזכרתי בדבריה של אמי בחלום והזדעזעתי - מי יודע אולי בגלל זה קמתי עם כאבי תופת בשיניים. יצאתי מיד מהחדר וחיפשתי את מספר הטלפון של רופא השיניים של אמי. ארבעה חודשים שכבה אמי בבית חולים לפני שנפטרה.

כעת אני נזכר, כי בשבוע של הפטירה היא דיברה אתי על כספים שמונחים בבית וביקשה שנחלקם לצדקה - ממש כמו נבואה שידעה שהולכת להיפטר, ולבסוף היא חתמה שאקח מכספים הללו - 200 ₪ ובהם אשלם את החוב לרופא השיניים. עכשיו 'נפל לי האסימון' - מכל אחי ואחיותיי, אמי הגיעה דוקא אליי ביום הראשון לשבעה, כי עליי היא פקדה וציוותה לשלם את החוב לרופא השיניים, וממילא אין פלא מדוע קמתי עם כאבי שיניים כה עזים. הבנתי כי עליי לטפל בזה תכף ומיד, על מנת להביא למנוחת נפשה של אמי, ואף אולי שבכך ירגעו כאבי השיניים שנוצרו פתאום והביאו עימם כאבי ראש עצומים. התקשרתי למשרדו של רופא השיניים וביקשתי אותו בדחיפות עליונה. הסברתי לפקיד כי יש פה מקרה חירום מאין כמוהו, וכששמע הרופא שמדובר במקרה חירום, הוא עזב פציינט באמצע הטיפול.

"שלום לך ד"ר, מדבר משה קליגר, בנה אל אמה, המטופלת שלך. לצערנו, אמי נפטרה בשבת האחרונה, ומבקש אני ממך בדחיפות ובכל לשון לבדוק ברשימות שלך אם קיים לאמי חוב אצלך. הדבר חשוב לנו עד למאוד, ולא סובל דיחוי עקב בקשתה של הנפטרת, בכבודה ובעצמה. הרופא ששמע על כך, התפנה במיוחד לדבר ואמר: "דע לך, כי אמך היתה מסודרת ושילמה תמיד בזמן..."

אלא שלאחר שפתח את פנקס הרשימות שלו, הוא השיב ואמר: "כן, יש פה חוב קטן של מאתיים ₪ בלבד".

פשוט מדהים! בדיוק כמו שביקשה ממני אמי לפני הפטירה, ובדיוק איך ששמעתי ממנה בחלום שהיה לפני כמה דקות.

"ד"ר אנא ממך, אם תוכל למחול לאמי על האיחור בתשלום, ותיכף ומיד אני שולח לך את החוב", ביקשתי בכל לב, והד"ר כמובן אמר שהוא מוחל בלב שלם ואינו מקפיד על כך. מיד התקשרתי לבני, הלומד בישיבה בשכונת 'בית ישראל', וביקשתי שישג 200 ₪ וילך למרפאה, הממוקמת סמוך לבית המדרש של דושינסקי, ברחוב שמואל הנביא בירושלים, וישלם מיד את החוב. לאחר רבע שעה החוב כבר שולם.

אך הפלא היותר גדול קרה כעת - מיד כשהודיע לי בני כי החוב שולם, הקשיבו היטיב - **נעלמו לי כאבי התופת בשיניים לחלוטין!** לא ב- 90% ולא ב- 99%, כל הכאבים הנוראיים שזיעזעו את ראשי ולא נתנו לי מנוחה לרגע נעלמו **לג-מ-ר-י!!!** ראיתי זאת כאות משמיים כי ברגע שגרמתי לאמי נחת מהחוב שרביץ עליה, כפי שהבטחתי לה, מיד היא הסירה ממני את צערה והקפדתה.

גלגולה של בת יפתח הגלעדי

בהפטרה שנקרא בשבת זו (שופטים יא, ז) מסופר שיפתח הגלעדי נושל על ידי אחיו מנחלת אביו, ונאלץ לעזוב את ארץ הגלעד.

לימים כאשר נקלעו אנשי גלעד למלחמה מול נחש מלך עמון, ביקשו את עזרתו של יפתח והתחייבו לפניו שיהיה השופט על עם ישראל, וכך היה. יפתח הגלעדי הזעיק את כל ישראל למקום הנקרא 'מצפה', ומשם יצא לקרב מול בני עמון עד שהושיע את ישראל והיה לשופט.

נדרו של יפתח

במהלך הקרב מול בני עמון יפתח נדר שאם ינצח במלחמה, אזי הדבר הראשון שיצא מפתח ביתו בשובו לביתו, יהיה קרבן לה'. ב'ילקוט מעם לועז' (שופטים יא) מבואר שיפתח התכוון לאילה (נקבת האיל) שהיתה בביתו, שבכל פעם שהיה שב לביתו היתה יוצאת לקראתו, אך לא הגדיר את נדרו בצורה מפורשת אלא נדר בלשון כללית 'כל היוצא מפתח ביתי'.

והנה, בסיומה של המלחמה כאשר חזר יפתח לביתו יצאה לקראתו בתו, וצערו של יפתח היה נורא עד ששמחת הניצחון התהפכה לכאב עצום, וכך הנביא מתאר זאת (שופטים יא, לה): **"וַיְהִי כִּי־אָוָתוּ אוֹתָהּ וַיִּקְרַע אֶת־גְּדֵיו וַיֹּאמֶר אֵימָה בְּתִי הִקְרַע הִקְרַעְתָּנִי וְאֵת הַיָּתֶּבְלֶכְרִי וְאֶנְכִּי פָּצִיתִי פִּי אֶל ה' וְלֹא אוּכַל לְשׁוּב."**

המדרש (תנחומא בחוקתי אות ה) מאריך לתאר כיצד בתו של יפתח השתדלה להניא את אביה מלשוחטה, אך יפתח היה סבור שנדרו איננו בר הפרה, וחייב הוא לעמוד בדיבורו.

בקשת בת יפתח

כשהבינה בת יפתח שאביה איתן בדעתו, ביקשה מאביה לבכות את צערה שלא תוכל להינשא, ועליה להתבודד מכל אדם במשך חודשיים עד שיקיים את נדרו. בבקשתה ציינה בת יפתח שגם חברותיה יהיו עמה ויבכו יחד איתה.

שואל ה'זרע שמשון', מדוע שיבכו גם חברותיה, הרי הנדר חל רק על בת יפתח ולא עליהן, וגם לא מסתבר שכוונתה לומר שיבכו על צערה מגודל אהבתן אליה, משום שמלשון הפסוק משמע שהבכי יהיה משותף לה ולחברותיה.

ומבאר ה'זרע שמשון' שבדיני נדרים מצינו שחכמים מבררים מהי דעת הנודר (בבא קמא נ). לפי זה כששמעה בת יפתח שאביה רוצה לקיים את נדרו, למרות שברור הדבר שלא התכוון לבתו אלא לאליה שהיתה יוצאת לקראתו כאשר היה שב לביתו, או לדבר אחר שראוי להקריבו על גבי המזבח, הבינה שאין הולכים בנדרים ושבועות אחר כוונת הלב ואומדן הדעת אלא רק אחר מוצא השפתיים, ולכן אם יהיה מקרה שבו בת ישראל תאמר 'אני נשבעת לקבל הצעת שידוך לכל מי שיציע לי כעת', תהיה מחויבת לקיים את נדרה אף אם יציעו לה מוכה שחין כיון שלא פירשה בדיבורה מי הם האנשים שהיא חפצה להינשא להם, ואין הולכים בזה אחר אומדן דעתה. משום כך המעשה עם בת יפתח יכול היה להשפיע על כל בנות ישראל, ולכן אמרה בת יפתח שגם חברותיה צריכות לבכות, מאחר והיא בוכה על נדרו של אביה והן בוכות על ההשלכות של נדר זה, **שלא הולכים אחר אומדן הדעת אלא אחר מוצא השפתיים.**

סופה של בת יפתח ונחלקו הראשונים מה עלה בגורלה של בת יפתח, לדעת המדרש תנחומא, והרמב"ן (ויקרא כז, כט), יפתח עמד בנדרו ושחט את בתו, כמובן שהדבר לא היה לרצון ה' אך יפתח לא בירר זאת, ונענש על כך.

אך לדעת הרד"ק, הרלב"ג, האברבנאל, וכן ה'מצודת דוד', יפתח לא הרג את בתו אך היא התבודדה עד שנפטרה מצומות ותעניות, שאף דבר זה איננו על פי הדין והיה על יפתח לפדות את נדרו בממון, ויתכן שאף ממון היה פטור מלתת בעבורה, משום שהנדר לא חל על דבר שאי אפשר לנדר בו. מכל מקום לפי כל השיטות, בת יפתח לא זכתה להינשא ולהשאיר אחריה זכר ושארית.

וכמובן - מחל לו על אתר, והשיחה הסתיימה באיחולי גמר חתימה טובה' ושברוב מאוד יזכה לערוך שמחה.

לפעמים, סוד קסמו של השלום והאחוה פועל את הישועה מיידית, ובאופן כה בולט.

כבר במוצאי יום כיפור התקשר שדכן, אשר הציע הצעה כלילת מעלות, חתן ייחודי שממתין בדיוק לבתו של בעל הבית... בליל ערב חג הסוכות נשברה הצלחת, והצדדים שתו 'לחיים'. בשמחה, תוך שהאב המאושר אינו יודע איך להודות לבורא העולם על האושר הרב שנפל בחלקו, על הישועה המיידית המוכחת בזכות הבריחה ממחלוקת...

אך סיפורנו לא תם עדיין, לאחר החג, נערכה שמחת האירוסין בהשתתפות, בני משפחה, מכרים, שכנים, ועוד, והנה, בעיצומה של השמחה, בין הברכות המרגשות לטעימות העשירות, הופיע אורח מפתיע במיוחד...

היה זה אותו אורח גלמוד, שאך לפני שבועיים שהה בחו"ל ומשם סלח על הפגיעה בו, והנה, הפלא ופלא - גם הוא כאן בשמחה, נרגש ומרקד, שש וששמח...

האב והאורח לחצו ידיים בידידות, ואז אמר האורח המפתיע, וחשף טפח נוסף עד היכן כוחו של השלום: "אתה בטח מתפלא מדוע הגעתי הנה מחו"ל, וכיצד קרה שמיד אחרי החג באתי לכאן בזריזות ועוד הספקתי להשתתף בשמחתך... ובכן", המשיך האורח והכריז בהתרגשות, "הנני לבשר שבשעה טובה, לאחר שנות בדידות ארוכות, גם אני התארסתי אמש עם כלה מארץ ישראל!"

"מזל טוב!" - הכריז המחונן בהתרגשות, ושב ולחץ את יד אורחו. "זכינו, בסייעתא דשמיא! בזכות המחילה המשותפת, בזכות שמחקנו את פגיעות העבר והתחלנו בחיים חדשים בשלום ואהבה - זכינו לערוך שמחות באותה עת!"... הנה דוגמא, איך ההחלטה למחוק את המחלוקת והפגיעות הישנות ולפתח דף חדש, הביאה לישועה גלויה וברורה. מדהים לראות כיצד מחיקת המחלוקת וטיפוח השלום פתחו עבורם שערי שמים, וזכו כל אחד מהם בישועה.

"וְכָל כְּלֵי פְתוּחַ אֲשֶׁר אֵין צָמִיד פְּתִיל עָלָיו טָמֵא הוּא" (יט, טו) - כח השתיקה והמחילה

מסביר הרבי מקוצק זצ"ל, הפה של האדם הוא הכלי היקר ביותר שיש לאדם, שהעניק לו הבורא ובו ניכר האדם מן הבהמה (חי-מדבר) ולכן, חייב כל אחד להשתמש בכלי יקר זה בזהירות רבה וכך נאמר: "וְכָל כְּלֵי פְתוּחַ" - היינו הפה - ש"אין צמיד פתיל עליו" - כלומר ללא כיסוי וסגר, אלא תמיד פתוח לדברי הבל וריק, טמא הוא, וכל המרבה דברים מביא חטא. ובמשלי נאמר (יז, כח): "גַּם אֲוִיל מְחָרֵשׁ - חָכֵם יִחָשֵׁב, אֲטָם שִׁפְתָיו - נְבוֹן".

סיפר הגה"צ רבי אלימך בידרמן שליט"א: זה היה בביתו של איש יקר ובעל חסד. אשר פתח את ביתו לרווחה לכל אורת, חולה ונזקק, תמיד סעדו על שולחנו אורחים שונים ממקומות מגוונים, באהלו מצאו פינה חמה כל סוגי האנשים. על אורחיו הקבועים, נמנה אדם גלמוד ובודד, אשר היה סועד על שולחנו מדי שבת בשבתו.

שבת אחת, בעת הסעודה נפגע האורח שכבר הפך לבן בית. משהו לא היה מספיק לכבודו לפי טעמו, והוא החל זועק וצועק על הפגיעה האיומה בכבודו, ובין היתר - מתפרץ גם על בעל הבית. בתחילה שתק המארח, קיבל באהבה ובהבנה את ההפרעה, וחשב כי בעוד מספר דקות ישכח הדבר ולא ייזכר עוד, אך הלה לא נרגע... התפתח דין ודברים סוער, מריבה של ממש פרצה, ובעיצומה - קם האורח ועזב את הסעודה, ולא שב אל הבית יותר... העניין כמעט שנשכח, אף שעדיין תפס פינה מציקה בלבו של המארח, שהיה באמת יהודי בעל לב טוב, וחרה לו הדבר כיצד הגיע למצב של מריבה והשפלה כלפי אורחו המסכן. אך מה יעשה, כך הצדיק את עצמו, הלא לא נותרה בידו ברירה...

ימי עשרת ימי תשובה הגיעו, ימים בהם כל יהודי עושה חשבון נפש ובודק בחדרי לבו מה עבר עליו בשנה האחרונה. אשתו של בעל הבית נזכרה בסיפור המעשה, ופנתה לבעלה: אולי עכשיו, לקראת יום הכיפורים, תבקש את סליחתו של האורח שנפגע? נכון שהצדק איתך, אך אולי עדיף לוותר, ולשוב ליצור עמו שלום ואחוה? בתחילה סירב לשמוע.

"הן אני כאן בעל הבית, ואורח זה שנהנה פה במשך תקופה, הכריחני בהתנהגותו הנלוזה להשתיקו. שאני אבקש ממנו סליחה?! שאל בתדהמה. אך רעייתו חיכתה לטיעון הזה כדי לשוב ולטעון: "הן כבר תקופה ארוכה יש לנו בת בשידוכים, שמא עניין זה הוא המעכב בעדנו מלחוג את שמחת אירוסיה? הרי נכון שהצדק אתנו - אבל אולי המחלוקת הקטנה עם האורח הזר היא המונעת מהשמחה לפרוץ לביתנו"? האיש השתכנע, והחליט לחפש אחר האורח. 'מי יודע', הרחרר שוב ושוב, אולי המחלוקת עם האורח חמורה כל כך, עד שהיא המעכבת את שמחתנו... אולי שערי שמים סגורים בפניי, רק כי מסתובב יהודי שנפגע ממני... אעשה כל מאמץ לאתר את האורח, ליישב עמו את ההדורים, ובזכות זה אזכה לפתוח לי שערי שמים ולהביא את השמחה אל ביתי! החליט באומץ.

אלא שהמשימה לא הייתה קלה, לאחר חיפוש ארוך, גילה בעל הבית שהאורח עבר להתגורר בחו"ל, רק אחרי מאמץ רב הצליח לייצור עמו קשר, כששמע האורח את קולו של המארח - מעבר לקו, השתררה שתיקה המומה, רגע לפני שפרצו מפיו ביטויי התרגשות עזים. האורח נפעם מגדולתו של המארח שהתאמץ כל כך לאתרו ולבקש את סליחתו,

**בברכת התורה
רוח ברינה**

"לְאֶדָם מְעַרְכֵי לֵב וּמַה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת מו"ר אבי : יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף : דינה בת שרה נפתלי בן רוח : סמי בן שמחה : גורג' בן שמחה רבי מאיר בן אשר : יוסף חיים בן לאה : יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה : יעקב בן סאלם : חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן האורח אברהם אפרים בן ציון ורבקה : עופר בן יחיא : דוד (רוג'ה) בן שמחה

משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה : שמעון בן רחל בן זינו מינה בת מרדכי שמואל : יפה נדרה בת נעימה : רוח בת שמשון מרים בת עזיזה : כתון בת חביבה : אהובה (דייז) בת טובה חיה בת יוסף : רחל בת חנה : חנינה בת כמיסה : שמחה בת סרח - י"ד תמו **להצלחה:** אריה (לאון) בן מלכה : אליעד יעקב, הדס-הודיה ויעל בני פאולה **זיווג הגון** - זרבה בת אטו : ג'ימי שמואל בן אסתר : נעמה בת אסתר : רחלי בת זרבה עדינה בת שמחה : אלקנה רחמים בן איריס : בתיה בת אסתר : נעמה בת אסתר

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א יעקב ישראל בן גלית : אריאל בן אביגיל מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל : אברהם בן אנט אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליס בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת רות : מרים קרן בת רבקה אליה לאה בת ציפורה : שושנה בת שדרה רחל בת נואה : רות בת לינה : טורית בת רחל

לזרע של קיימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה : ליאור בן דינה שושנה רייזל בת מינה : שירה בת שושנה מיטל בת לולו : ליאת בת ויקטוריה שמחה צביה בת רחל יובל בן שלומית רחל בת חיה : עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102